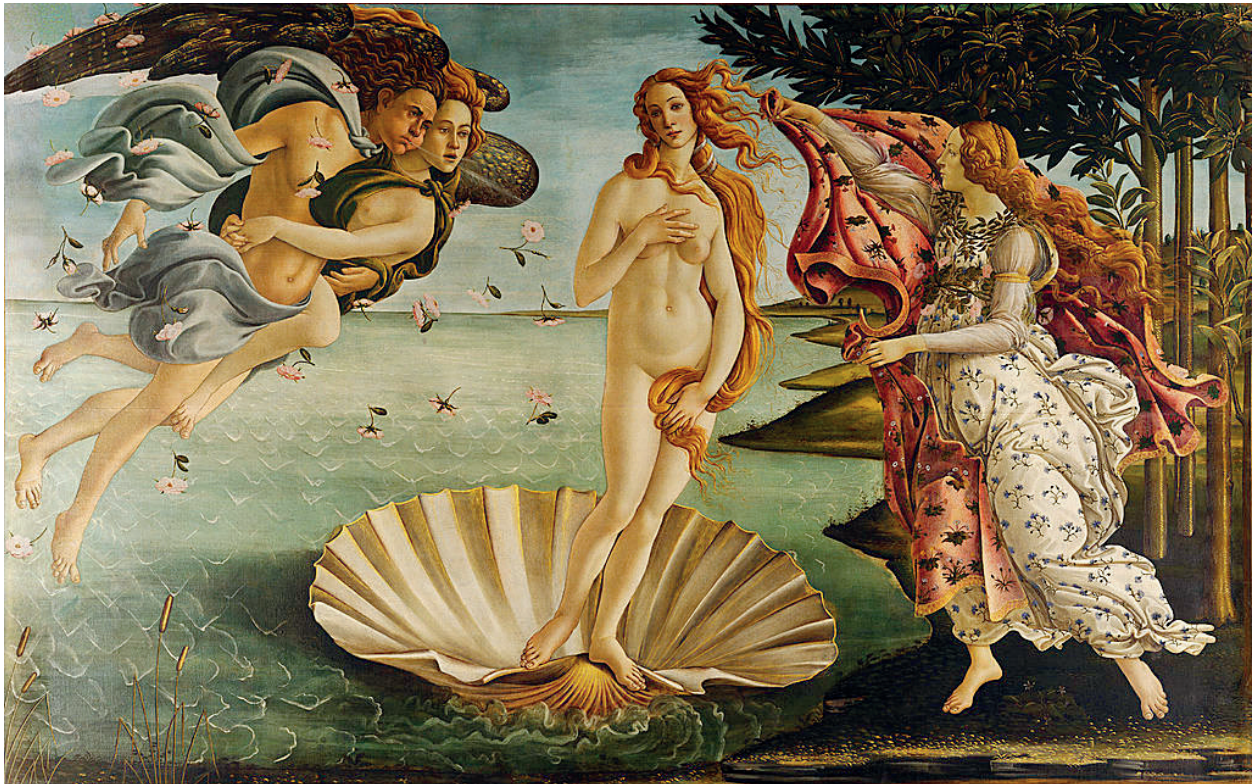

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Vertaile orjien yhteiskunnallista asemaa antiikin aikana ja Yhdysvalloissa 1800-luvulla.
2. Firenzalainen Sandro Botticelli (1444–1510) maalasi taideteoksen *Venuksen syntymä* (1484–1486) tilaustyönä kuuluisalle Medicin mesenaattisuvulle. Miten Botticellin maalaus ilmaisee renessanssin ihanteita? Millä tavoin renessanssin voidaan katsoa aloittaneen uuden aikakauden?

3. Miten tiedotusvälineiden kehitys vaikutti kansalaisten elämään 1800-luvun lopulta 1900-luvun loppuun?
4. Tarkastele Yhdysvaltain Lähi-idän-politiikkaa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen. Miten politiikan tavoitteet ja haasteet ovat yhtäältä säilyneet, toisaalta muuttuneet?

5. Oheisessa taulukossa on tietoja eräiden Euroopan kaupunkien väkiluvun kehityksestä 1500-luvun alusta 1600-luvun loppuun saakka. Erittele taulukossa näkyviä keskeisiä muutoksia ja pohdi, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet niihin.

Arvioitu asukasmäärä	1500-luvun alku	1500-luvun loppu – 1600-luvun alku	1600-luvun loppu
Yli 400 000			Lontoo, Pariisi
200 000 – 400 000		Pariisi, Napoli	Napoli
150 000 – 200 000	Pariisi, Napoli	Lontoo, Milano, Venetsia	Amsterdam
100 000 – 150 000	Milano, Venetsia	Amsterdam, Sevilla, Lissabon	Milano, Venetsia
60 000 – 100 000	Sevilla, Firenze, Genova	Firenze, Genova	Sevilla, Firenze Genova, Lissabon
40 000 – 60 000	Lissabon, Lontoo		

Lähde: *The Fontana Economic History of Europe, 2. the sixteenth and seventeenth centuries* (1974)

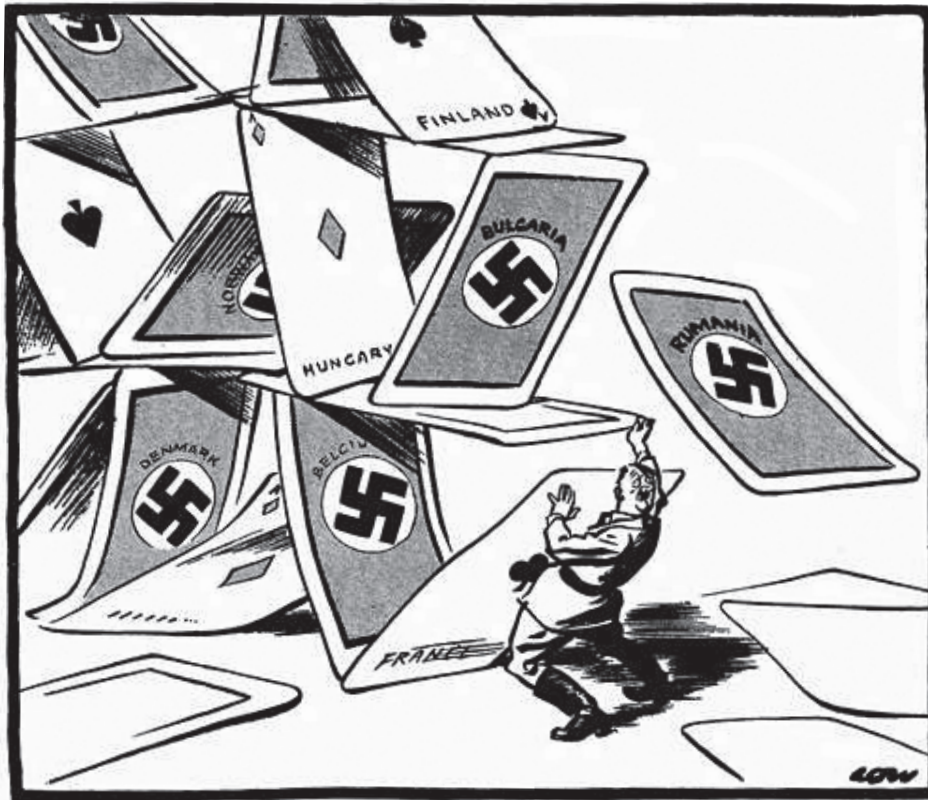
6. Mitkä tekijät selittävät Urho Kekkosen pitkää presidenttikautta ja vahvaa asemaa oman aikansa Suomessa?
7. Suomen käskynhaltija Klaus Fleming kirjoitti vuonna 1593 kirjeessään Kaarle-herttualle levottomuuksista Suomessa:

Talonpojat ovat tulleet hulluiksi – – He ovat lyöneet sotilaita hengiltä ja kohdelleet heitä kaltoin, kokoontuneet yhteen ja tehneet itsestään sotaeverstejä.

Mirkka Lappalainen, *Susimessu. 1590-luvun sisällissota Ruotsissa ja Suomessa* (2009)

Levottomuudet johtivat väkivaltaisuuksiin, joita sittemmin on nimitetty nuijasodaksi. Miksi nuijasota syttyi, ja miten se vaikutti suomalaisten elämään?

8. Monissa kehittyvissä maissa kaupungistuminen on ollut nopeaa viime vuosikymmeninä. Mitä vaikutuksia sillä on ollut kyseisten maiden yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin oloihin?
- + 9. Oheissa on pilapiirros ja kaksi dokumenttia toisen maailmansodan ajalta.
- Tulkitse David Low'n pilapiirrosta. (2 p.)
 - Pohdi dokumentteja hyväksi käyttäen, miten liittoutuneiden suhteet kehittyivät Yhdysvaltain sotaan liittymisestä vuoden 1945 loppuun asti. (3 p.)
 - Pohdi, miksi liittoutuneet voittivat sodan. (4 p.)

Brittiläisen pilapiirtäjän David Low'n piirros *House of Cards* ("Korttitalo") 25.8.1944.

Ilmaisemme päättäväisyytemme, että kansakuntamme tulevat työskentelemään yhdessä sodassa ja sitä seuraavana rauhan aikana. Mitä sotaan tulee, niin sodanjohtomme on ollut mukana keskusteluissa ja olemme laatineet suunnitelmat saksalaisten joukkojen tuhoamisesta. Olemme päätyneet täydelliseen yksimielisyyteen idästä, lännestä ja etelästä suoritettavien operaatioiden laajuudesta ja ajankohdista – – Mitä taas rauhaan tulee, yksimielisyytemme turvaa pysyvän rauhantilan – – Katsomme luottavaisena kohti päivää, jolloin kaikki maailman kansat voivat elää vapaina vaihtelevien halujensa ja omantuntonsa mukaan ilman tyrannian uhkaa.

(käännös: YTL)

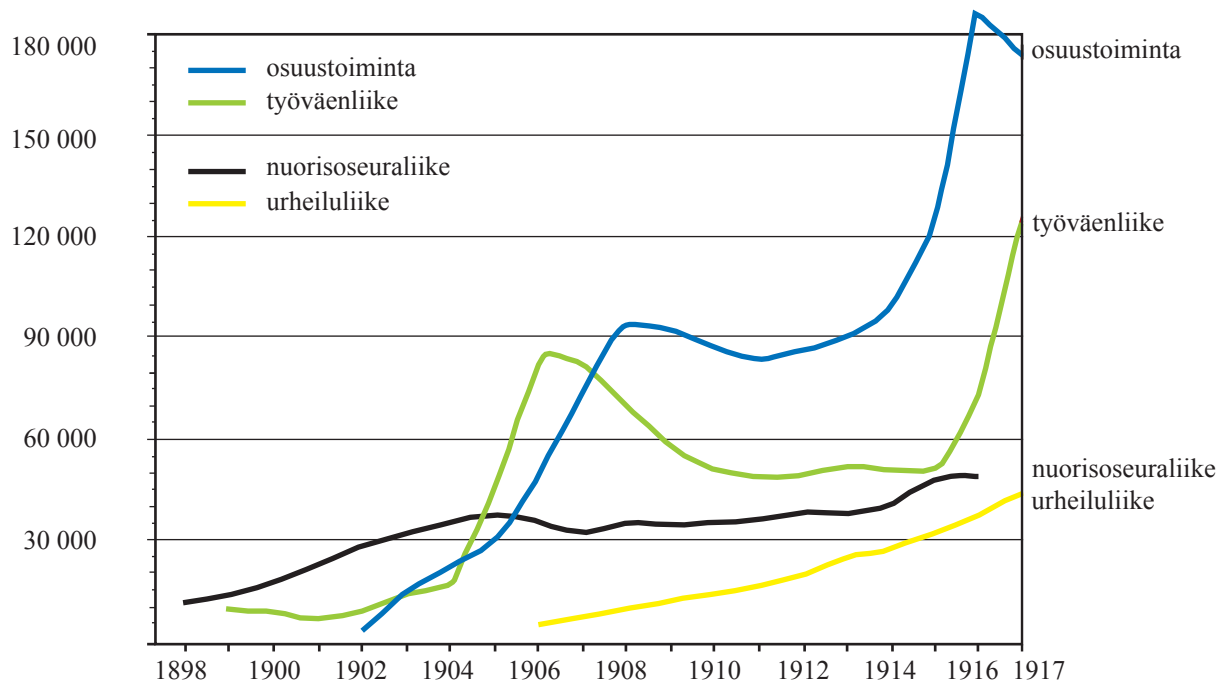
Ote Franklin D. Rooseveltin, Winston Churchillin ja Josef Stalinin allekirjoittamasta Teheranin konferenssin päätöslauselmasta 1.12.1943.

Alkoi konferenssin kiivain neuvottelu, kun Stalin halusi meidän tunnustavan ne nukkehallitukset, jotka hän oli asettanut Neuvostoliiton armeijan valvomiin satelliittivaltioihin – – Sanoin Stalinille, että kaikilla mailla – Yhdysvalloilla, Isolla-Britannialla, Neuvostoliitolla ja muillakin mailla – on vapaa pääsy Italiaan, mutta emme ole saaneet vapaata pääsyä Romaniaan, Bulgariaan ja Unkariin, emmekä ole myöskään saaneet niitä koskevaa informaatiota. Kun nämä valtiot muodostettiin, julistin, että ne tunnustettaisiin, heti kun niihin olisi vapaa pääsy muttei aiemmin. Pyysin muidenkin satelliittivaltioiden uudelleenjärjestelyjä demokraattisten periaatteiden mukaan, kuten Jaltan konferenssissa oli sovittu. Stalin vastusti sanamuotoa "vastuulliset ja demokraattiset hallitukset" konferenssin julkilausumassa ja ehdotti sen poistamista.

Ote vuodelta 1955 presidentti Harry S. Trumanin muistelmista, jotka koskevat Potsdamin konferenssin neuvotteluja 24.7.1945.

- +10. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkuvuosikymmeninä tapahtui Suomessa kansalaisten järjestötoiminnan läpimurto.
- Tarkastele käyrien pohjalta joukkojärjestöjen jäsenmäärien keskeisiä muutoksia. (2 p.)
 - Mitkä tekijät vaikuttivat järjestötoiminnan kehitykseen Suomessa tuona aikana? (4 p.)
 - Millaisia tavoitteita ja toimintamuotoja työväenliikkeellä oli ennen Suomen itsenäistymistä? (3 p.)

Suurimpien joukkojärjestöjen jäsenmäärä 1898–1917

(muokkaus: YTL)

Lähde: Risto Alapuro ym., *Kansa liikkeessä* (1989)